PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2020

Gemeente Opmeer

gemeente opmeer

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de raad van de
gemeente Opmeer
Postbus 199
1715 ZK SPANBROEK

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Datum
10 juni 2021

Kenmerk
312018001.21.122

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Opmeer is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 2 juni 2021 hebben wij een de controlebevindingen besproken met uw managementteam.

Bij de jaarrekening 2020 hebben wij op 10 juni 2021 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2020. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de 'Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants', gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.
Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Arjan Sallehart

Tel: 06 – 1509 2694

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij 2
2. Financiële positie en resultaat 6
3. Bevindingen eindejaarscontrole 12
4. Interne beheersing 27
5. Overige aangelegenheden 31

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 14 juli 2020 (kenmerk 312019007.20.214) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Opmeer.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2020.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 13 december 2018 vastgestelde (meerjarige) controleprotocol, inclusief het op 15 december 2020 vastgestelde normenkader 2020. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2020 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2020	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 372.000	€ 1.116.000

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie gelijkgesteld op het bedrag van de goedkeuringstolerantie, derhalve € 372.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2020 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- De waardering en risicoschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- Bestaan en waardering van activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden) en de relatief grote omvang van uw activaportefeuille.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aan- of afwezigheid van actuele beheerplannen.
- Uw fiscale positie in het kader van de Vpb (status bezwaar voorgaande jaren).
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeente.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over 2019 gerapporteerde onzekerheden.
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over 2021).

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig

Op basis van uw accountantsprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op de programma's 1, 2en 7 is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten) tot een totaal bedrag van € 53.000. Daarnaast is sprake van een totaal overschrijding van investeringskredieten tot een bedrag van € 83.000. Gelet op de analyse van het college, waar wij ons mee kunnen verenigen, werken deze afwijkingen niet door in ons oordeel.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in materiële zin, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2020.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Opmeer. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen var oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Opmeer zijn uiteengezet in de jaarstukken 2020 in onderdeel 5.2.1 “Waarderingsgrondslagen”. In de jaarrekening 2020 hebben zich ten opzichte van 2019 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Opmeer.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Opmeer een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2020 en het resultaat over 2020. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (vastgesteld door de gemeenteraad op 15 december 2020). Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe, maar in relatieve zin af

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 3.929.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 238.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 € 4.167.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Eigen vermogen per 1 januari	**44.201**	**45.257**	**45.069**	**47.812**	**46.598**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 238	-/- 511	-/- 633	-/- 3.290	-/- 1.634
Gerealiseerd resultaat	4.253	-/- 545	821	547	2.448
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten*’)	**4.015**	**-/- 1.056**	**188**	**-/- 2.743**	**1.214**
Eigen vermogen per 31 december	**48.201**	**44.201**	**45.257**	**45.069**	**47.812**

NB: door afronding op € 1.000 kunnen geringe afrondingsverschillen of afwijkingen van de jaarstukken ontstaan.

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 63,7 % van het balanstotaal (2019: 75,1 % van het balanstotaal). In absolute zin is het eigen vermogen toegenomen, in relatieve zin is het vermogen gedaald. In de toelichting op balans bij het

onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2020. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2020 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Opmeer ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	36.115	
Totale lasten	32.100	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**4.015**
Af: stortingen in reserves	5.108	
Bij: onttrekkingen aan reserves	5.346	
Saldo mutaties reserves		**238**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**4.253**

De exploitatie over 2020 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 4.015.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 1.046.000, en is daarmee € 5.061.000 voordeliger uitgevallen. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 4.253.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen, en is als volgt samengesteld:

Resultaat 2020 (in € 1.000)	
Resultaat algemene dienst	630
Resultaat grondexploitatie	220
Resultaat Woningbedrijf	3.403
Gerealiseerd resultaat	**4.253**

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Voor de verschillenanalyse verwijzen wij u tevens naar de toelichting op de programmaverantwoording (onderdeel “wat heeft het gekost”) en de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Het nadelige exploitatieresultaat 2020 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het beschikbare weerstandsvermogen als goed om de onderkende risico’s af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico’s. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) heeft het college bepaald op € 13,1 miljoen (2019: € 9,2 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2019 gestegen.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van de top 10 van de ingeschatte risico’s. Deze cumuleren voor 2020 tot een bedrag van € 858.750.000. De totale uitkomst van de risicosimulatie geeft een totaal bedrag van ingeschatte risico’s van € 1.045.000 (2019 € 1.420.000). Ten opzichte van 2019 is sprake van een daling van de van de gekwantificeerde risico’s. Het college verwacht van de maximaal beschikbare weerstandscapaciteit een bedrag van € 3.900.000 nodig c.q. beschikbaar te hebben (de risico’s doen zich immers niet allemaal tegelijk voor, zo geeft het college aan), wat in de risicoreserve beschikbaar is. Op basis van deze kwantificering lijkt het beschikbare weerstandsvermogen toereikend te zijn.

De inventarisatie van risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. Daarbij wordt een inzicht gegeven in de (naar de inschatting van het college) belangrijkste risico's voor uw gemeente. Ook zijn de aan deze risico's gekoppelde beheersingsmaatregelen opgenomen en wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van grootste risico's. Het college heeft op basis van deze risico-inventarisatie en de beschikbare weerstandscapaciteit een kwalificatie aan het weerstandsvermogen gegeven. Deze kwalificatie is gebaseerd op een ratio waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door het benodigde weerstandsvermogen (gekwantificeerde risico's). Het college kwalificeert het weerstandsvermogen in de jaarstukken 2020 als "goed".

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie, de onderkende risico's en de kwantificering daarvan verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2020. Hierbij is het van belang dat u bij uw kwalitatieve beschouwing van het weerstandsvermogen en de onderkende risico's ook rekening houdt met de ontwikkelingen die zich in 2020 voordoen. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Het jaarrekeningtraject is minder soepel verlopen dan we met elkaar verwacht hadden

In hoofdstuk 3 van dit rapport gaan wij in op enkele specifieke bevindingen tijdens de jaarrekeningcontrole. Een rode lijn die we bij deze onderwerpen zien, maar ook controleonderdelen waarover wij niet afzonderlijk rapporteerden, is dat de kwaliteit van de aangeleverde informatie niet altijd van het niveau was wat wij ervan verwachten. Bij de start van de controle waren de jaarstukken grotendeels gereed en waren de werkafspraken door uw medewerkers grotendeels afgerond, maar ontbraken ook nog (belangrijke) onderdelen. Dat alles maakt dat er meer vragen gesteld moesten worden en de doorlooptijd van de controle langer werd dan gepland. Wij zullen het jaarrekeningtraject op een later moment met uw college en medewerkers evalueren om samen scherp te krijgen waar nog (aan beide kanten) ruimte voor verbetering mogelijk is.

Bewaak het ambitieniveau van uw investerings-planning

In de jaarstukken is, in de toelichting op de balans, een overzicht opgenomen van “Belangrijkste investeringen en beschikbaar gesteld en nog te besteden krediet”. Van de 35 genoemde investeringen (totaal beschikbaar gestelde kredieten € 20,4 miljoen) is aangegeven wat de cumulatieve bestedingen zijn. Deze bedragen ultimo 2020 € 2,6 miljoen. Dit betekent dat er nog voor een bedrag van circa € 17,8 miljoen aan “nog te besteden kredieten” open staat. Per krediet is tevens aangegeven wat de bestedingsruimte nog is (nog te besteden krediet). Deze toelichting geeft de gebruiker van de jaarrekening veel inzicht in de financiële voortgang. Wat de informatievoorziening zou kunnen versterken is om het overzicht uit te breiden met informatie wanner (in welke jaar) de investering naar verwachting gereed zal zijn en of het krediet kan worden afgesloten.

Op basis van onze beoordeling van de staat van kredieten stellen wij vast dat mogelijk sprake is van een zekere mate van “planningsoptimisme” waarbij de (politieke) ambities en de ambtelijke (beschikbare) capaciteit niet op elkaar aansluiten. Een aantal kredieten staat al langere tijd open en hebben vooralsnog een onderbesteding. Op basis van onze controle stellen wij ook vast dat er op 37 kredieten (nog) geen sprake is van uitgaven, terwijl in 2020 of eerder al wel lasten geraamd waren. Het lang open laten staan maakt de beheersing van uw investeringskredieten lastig en brengt een risico met zich mee dat kosten ten laste van kredieten worden gebracht, maar feitelijk betrekking hebben op een ander krediet. Overigens hebben wij op basis van onze controle geen aanwijzingen dat dit gebeurd is.

Daarnaast is het de vraag of, gelet op het lang open staan van kredieten en de voortgang van de realisatie, uw investeringsplanning (en daarmee de begroting) reëel is. Het stelselmatig niet realiseren van kredieten kan betekenen niet alleen dat uw planning niet gerealiseerd wordt, maar ook wordt in uw meerjarenbegroting (mogelijk) al wel rekening gehouden met kapitaallasten voor de geplande investeringen. In dat geval heeft dit effect op de bestedingsruimte in uw begroting. Wij adviseren u om de realisatie van uw investeringsplanning mee te wegen in het vaststellen van toekomstige investeringsplannen. Met de Kadernota 2022 – 2025 geeft het college hier inmiddels invulling aan.

Uw grondexploitaties zijn geactualiseerd

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2020 een (netto) boekwaarde van circa € 1,4 mln. (voordelig). De boekwaarde is ten opzichte van 2019 circa € 1,3 miljoen afgenomen. De afname van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) is het saldo van de gerealiseerde verkopen ad € 3,2 miljoen in 2020, de gemaakte kosten in 2020 ad € 1,0 miljoen en de tussentijdse winstneming van per saldo € 0,9 miljoen.

Omdat de waarde van de verkopen in 2020 aanzienlijk hoger is dan de gemaakte kosten neemt de boekwaarde van de voorraad grond af (positieve ontwikkeling). De grootste mutaties zien we bij het complex Heerenweide, wat momenteel nog volop in ontwikkeling is.

De grondexploitatie is één van de posten die het meest gevoelig is voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag of dalende prijzen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project (fors) afnemen of zelfs omslaan in een verwacht verlies, maar bij een voorspoedige realisatie van verkopen (voorlopen op plan) is juist weer sprake van een voordelig effect. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht, vanwege de (hoge mate van) schattingsonzekerheid die met de (waardering van de) jaarrekeningpost samenhangt. Wijzigingen in de uitgangspunten die bij het doorrekenen van grondexploitaties gehanteerd zijn veelal van (substantiële) invloed op de financiële uitkomst van de grondexploitatie. Ook hebben (op projectniveau) de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten, inclusief de timing daarvan, mogelijk invloed op de waardering. Op basis van onze controle brengen wij het volgende onder uw aandacht:

Locatie Loos
In 2020 heeft de raad besloten om de grond uit te geven en is voor een bedrag van circa € 17.000 aan grond (groenstroken) verkocht. De verdere ontwikkeling zal in de komende jaren naar verwachting gaan plaatsvinden. Op basis van de meest recente informatie is de grondexploitatie ten behoeve van de jaarrekening 2020 geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot iets hoger verwachte kosten ten opzichte van voorgaande jaren (deze worden in totaal ingeschat op € 54.000. De verwachte opbrengsten zijn ingeschat op € 221.000, zodat er ten opzichte van de huidige boekwaarde een mogelijk nadelig eindresultaat zal zijn van circa € 7.000. Wij adviseren u de ontwikkeling van de grondexploitatie te blijven monitoren. Wanneer het verwachte resultaat nadelig blijft, zal een voorziening voor het verwachte verlies getroffen moeten worden.

De Veken
Zowel de Veken 3 als de Uitbreiding Veken 3 blijft zich volgens plan ontwikkelen. Bij de actualisatie heeft het college ingeschat dat de verwachte nog te maken kosten voordeliger uit zullen vallen en dat de nog te realiseren opbrengsten hoger uit zullen vallen. Per saldo heeft dit een voordelig effect op de verwachte eindwaarde, die nu is ingeschat op een voordelig resultaat van € 463.000. De Veken 4 zal op basis van uw huidige inzichten naar verwachting in 2021 in ontwikkeling worden genomen. Het college verwacht geen waarderingsrisico’s op dit moment.

Heerenweide
Ten behoeve van de jaarrekening 2020 heeft het college de grondexploitatie Heerenweide geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie is een tussentijdse winst genomen van € 895.000. Op grond van de afspraken met de projectontwikkelaars met wie u samen deze grondexploitatie uitvoert, is na aftrek van de bijdrage aan het Fonds Bovenwijkse voorzieningen ad € 140.000, een bedrag van € 279.000 uitgekeerd aan de projectontwikkelaars. Het resterende bedrag ad € 476.000 maakt onderdeel uit van het resultaat van het grondbedrijf over 2020 en is voor een belangrijk deel toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Voorziening ongerealiseerde winst
Bij de start van de grondexploitatie Heerenweide is destijds (2012) grond ingebracht door de deelnemende partijen, waaronder de gemeente Opmeer. Omdat de boekwaarde van de destijds ingebrachte grond lager was dan de inbrengwaarde, was op moment van inbreng sprake van een “ongerealiseerde winst” voor uw gemeente van € 1.668.000. Deze ongerealiseerde winst was zichtbaar in de balans als correctie op de waarde van de grondexploitatie Heerenweide (dus nog niet als winst verantwoord in de exploitatie). Omdat vanaf 2018 de verkopen van de door de gemeente ingebrachte gronden (en daarmee de boekwaarde van de grondexploitatie) zich dermate positief ontwikkelen heeft het college in 2018 en 2019 reeds een substantieel deel van de voorziening vrij laten vallen (€ 1.426.000). Op basis van de verkochte gronden in 2020 is, bij de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2021 wederom een bedrag vrijgevallen (€ 220.000). De voorziening bedraagt ultimo 2020 derhalve nog € 22.000.

Bewaak de volwaardigheid van openstaande vorderingen en daarmee de toereikendheid van de voorziening voor onzinbaarheid

Onder de uitzettingen zijn vorderingen opgenomen op bijstandscliënten, op belastingdebiteuren en op overige natuurlijke personen. Op basis van de ouderdom van de openstaande vorderingen, schat het college jaarlijks de volwaardigheid van de vorderingen in. Deze wijze van het beoordelen van de volwaardigheid van openstaande vorderingen en daarmee de inschatting van de voorziening voor oninbaarheid, wordt ook wel de dynamische methode genoemd. Dit is in beginsel een prima basis voor het inschatten van de benodigde voorziening. Wat is dat geval echter wel van belang is, is dat “statisch” wordt getoetst of de inschatting die in gemaakt, valide is. Deze statische toets was bij het opstellen van de concept-jaarrekening te beperkt uitgevoerd.

Voor een bedrag van € 175.000 zijn vorderingen voorzien voor een bedrag van € 137.500, waarbij wij van mening zijn dat de inschatting op postniveau mogelijk niet (geheel) juist is (geweest). Op basis van invorderingsactiviteiten en vergelijkbare vorderingen uit voorgaande jaren, is de kans aanwezig dat deze posten voor 100% moeten worden voorzien. Daarnaast stelden wij vast dat er vorderingen voor een bedrag van € 42.800 zijn voorzien, waar echter stelselmatig geld op binnenkomt en de waarde van de posten in de voorziening inmiddels hoger is dan het openstaande bedrag. De voorziening van €42.800 op deze posten is derhalve niet noodzakelijk meer. In ons oordeel hebben wij een onzekerheid meegewogen ter grootte van € 37.500 en een fout van € 42.800.

Uitspraken belastingdienst leiden tot teruggave betaalde Vpb

In de jaarrekeningen over de voorgaande jaren (2016 – 2019) is voor twee van de gemeentelijke activiteiten een Vpb-last opgenomen, namelijk voor het Woningbedrijf en voor het Grondbedrijf. Met betrekking tot het Woningbedrijf is het uitgangspunt van de gemeente altijd geweest dat de activiteiten van het Woningbedrijf als normaal vermogensbeheer bestempeld moeten worden. In dat geval zou geen sprake zijn van belastingplicht in de zin van de Vpb. Omdat het Ministerie van Financiën hierover in

voorgaande jaren geen (definitief) standpunt over had ingenomen, heeft het college in de voorgaande jaren steeds voorzichtigheidshalve een Vpb-last verantwoord op basis van de voorlopige aanslagen die werden ontvangen. Voor het Woningbedrijf en het Grondbedrijf cumuleerde dit tot een bedrag van circa € 2,8 miljoen. Tegen de voorlopige aanslagen heeft het college steeds bezwaar aangetekend en werd dit, gelet op de onzekere afloop van deze bezwaarprocedure, toegelicht als risico in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in elk van de jaarrekeningen over de voorgaande jaren dat dit speelde.

In 2020 heeft de belastingdienst haar standpunt herzien en heeft zij bevestigd dat het gemeentelijk Woningbedrijf geen onderneming drijft. Dit houdt in dat de eerder ingediende aangiften zullen worden afgehandeld, zonder daarbij de eerder betrokken (positieve) resultaten van het Woningbedrijf te betrekken. Concreet komt het erop neer dat de eerder door u afgedragen Vpb voor het Woningbedrijf over de jaren 2016 tot en met 2019 is teruggestort en u over deze jaren een nihilaangifte zal doen. In de jaarrekening 2020 is derhalve een “bijzondere bate” ter grootte van het eerder betaalde (cumulatieve) bedrag aan Vpb opgenomen van € 2,5 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve Woningbedrijf.

Ook voor het Grondbedrijf is sprake van gewijzigde inzichten. Deze houden vooral verband met de herziene bepaling van de openingsbalans en de overeenstemming die u daar over heeft bereikt met de belastingdienst. In 2020 heeft de belastingdienst de aangiftes over de jaren 2016 – 2019 vastgesteld. Ten opzichte van de eerder betaalde voorlopige aangiften (in totaal € 645.000) is gebleken dat de werkelijke Vpb-last € 249.000 bedroeg. Dit heeft in de jaarrekening 2020 tot een voordeel van € 396.000 geleid.

De verantwoording van het Woningbedrijf

Naar aanleiding van de controle 2020 willen wij u de volgende punten onder de aandacht brengen:

Afwijking resultaat en vermogen tussen jaarstukken Woningbedrijf en gemeente over 2020
De jaarrekening van het Woningbedrijf is opgesteld op basis van RJ645. In RJ645 zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen, waaraan woningcorporaties moeten voldoen. Omdat u uw Woningbedrijf wilt kunnen vergelijken met andere corporaties, maar vooral ook omdat u inzicht wilt hebben in de verdiencapaciteit van het Woningbedrijf, past u deze richtlijn toe.

Voor de verantwoording van de baten en lasten, het resultaat en vermogen van het Woningbedrijf in de jaarrekening van de gemeente gelden echter de voorschriften van het BBV. Een belangrijk verschil tussen RJ645 en het BBV is dat de waardering van de materiële vaste activa (uw woningbezit) in de jaarrekening van het Woningbedrijf tegen actuele waarde (de bedrijfswaarde) is verantwoord, terwijl de verantwoording van de activa in de jaarrekening van de gemeente tegen de historische aanschafwaarde (of duurzaam lagere marktwaarde) plaatsvindt. Omdat sprake is van nagenoeg geen leegstand, er geen sprake is van grootschalig achterstallig onderhoud hoeft (lees: mag) in de jaarrekening van de gemeente geen afwaardering van het woningbezit plaats vinden. Daarnaast, zo valt af te leiden uit de jaarrekening van het Woningbedrijf, is de WOZ-waarde van het woningbezit door het college bepaald op € 137,1 miljoen. Omdat dit vele malen hoger is dan de bedrijfswaardeberekening van € 18,2 miljoen en de boekwaarde van € 13,5 miljoen, ligt een afwaardering op grond van het BBV niet direct voor de hand.

Ten behoeve van de jaarrekening 2020 van het Woningbedrijf heeft het college vastgesteld dat de bedrijfswaarde in 2020 met ca € 11,2 miljoen daalt ten opzichte van 2019, tot € 18,2 miljoen. Als sprake is van een lagere bedrijfswaarde in vergelijking tot de

verkrijgings- of vervaardigingsprijs en deze een structureel effect heeft op de waardering van de activa, dat wordt een waardevermindering verwerkt. In de jaarrekening van het Woningbedrijf is dat wel het geval. Op basis van de recent geactualiseerde bedrijfswaardeberekeningen, is in de jaarrekening van het Woningbedrijf sprake van een afwaardering van de activa van circa € 9,2 miljoen, welke het nadelig resultaat van het Woningbedrijf over 2020 ad € 5,9 miljoen ook grotendeels verklaard. In de jaarrekening van de gemeente is deze afwaardering – overeenkomstig het BBV – niet verwerkt, en is het resultaat van het Woningbedrijf € 3,4 miljoen voordelig. In de jaarrekening van de gemeente en de jaarrekening van het Woningbedrijf wordt dit nader toegelicht. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Rekening-courant Woningbedrijf
Het woningbedrijf van de gemeente maakt een integraal deel uit van uw gemeente en voert een eigen administratie. Per jaareinde wordt deze "geconsolideerd" en verwerkt in de administratie van de gemeente. Gedurende het jaar worden onderlinge diensten verrekend (doorbelastingen) tussen het Woningbedrijf en de algemene dienst. Deze onderlinge doorbelastingen worden verrekend in de rekening-courantpositie. Per saldo sluit de rekening-courantpositie (€ 7,6 miljoen, schuldpositie woningbedrijf, vordering algemene dienst) zoals deze in beide administratie is opgenomen op elkaar aan. Het saldo is ten opzichte van 2018 echter niet meer veranderd.

Wij merken op dat de juiste en tijdige afwikkeling van de rekening-courantpositie aandacht vraagt en adviseren het college dringend na te gaan of het administratieve saldo kan worden afgeletterd.

Controle jaarrekening woningbedrijf
Wellicht ten overvloede vermelden wij dat wij geen accountantscontrole hebben uitgevoerd op de jaarrekening en het volkshuisvestingsverslag van het Woningbedrijf. Wij hebben kennis genomen van deze documenten en deze als “andere informatie” beschouwd en betrokken bij de controle van de jaarstukken van de gemeente Opmeer. Hierbij hebben wij vastgesteld dat, met inachtneming van hetgeen wij hiervoor vermeld hebben, de jaarrekening en het volkshuisvestingsverslag van het Woningbedrijf verenigbaar zijn met de informatie die hieromtrent is opgenomen in de jaarrekening van de gemeente.

Covid-19 in de jaarrekening 2020

Het college gaat op diverse plekken in de jaarstukken in op de impact van Covid-19 op de jaarstukken 2020. In de aanbiedingsbrief, de diverse programma’s en paragrafen en in de verschillenanalyse wordt ook ingegaan op de financiële gevolgen van Corona op de jaarstukken 2020. Graag verwijzen wij u naar deze toelichtingen.

Zowel vanuit het Rijk als vanuit de gemeente zelf, is geld beschikbaar gesteld om de financieel nadelige gevolgen van Covid-19 te kunnen dekken. Ter dekking van (toekomstige) uitgaven als gevolg van Covid-19 die niet expliciet door het Rijk vergoed worden, heeft u vanuit de algemene reserve een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn door het Rijk (via de septembercirculaire) middelen beschikbaar gesteld voor een bedrag van € 197.000 voor uitgaven waar geen compensatie tegenover staat (deze zijn afzonderlijk door het college geadministreerd) of ter dekking van gederfde inkomsten (begrote inkomsten minus realisatie). In totaal was er derhalve een bedrag van € 347.000 beschikbaar. In de toelichting op de diverse programma’s heeft het college inzicht gegeven in de uitnutting van dit budget In totaal was voor het jaar 2020 een bedrag van € 92.000 nodig om de

financieel nadelige gevolgen van Covid-19 te kunnen dekken. In de aanbiedingsbrief stelt het college voor om de reeds beschikbaar gestelde middelen die nog niet besteed zijn, totaal betreft dit dan € 255.000, beschikbaar te stellen voor 2021, en in een "Corona-noodfonds" te storten. Een voordeel van het instellen van een afzonderlijke bestemmingsreserve is dat op overzichtelijke wijze duidelijk is welke middelen nog beschikbaar zijn en wat de bestedingen zijn geweest, in plaats van dat dit uit meerdere onderdelen van de jaarrekening blijkt.

Europese aanbestedingen – verhoogde aandacht is nodig in 2021

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2020 is nageleefd. Dat hebben wij zowel voor de Algemene Dienst als het Woningbedrijf gedaan.

Zowel bij de Algemene Dienst als het Woningbedrijf hebben wij geen fouten geconstateerd die wij moeten meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel. Wel zien wij, zowel bij de Algemene Dienst als het Woningbedrijf, dat een aantal contracten in 2021 "at risk" zijn. Gelet op de raming ten behoeve van de keuze van aanbestedingsvormen, de cumulatieve uitgaven op lopende contracten, de looptijd van contracten en het regelmatig verlengen van contracten, is het de vraag of de gekozen aanbestedingsvorm in continuïteit de juiste is. Tegelijkertijd merken wij op dat de regels rondom Europese aanbesteding ingewikkeld zijn. Valkuilen die wij breed in de praktijk tegen komen zijn bijvoorbeeld:

- Onderscheid werk en dienst/levering. Opdrachten worden aangemerkt als een werk (met veel hogere drempel), blijkt echter een dienst te zijn (klein versus groot onderhoud) met een lagere drempel.
- Inhuur: bij verlenging inhuur bij een contract voor bepaalde tijd moet een nieuw contract worden afgesloten. Verlengen kan vaak niet binnen de regels van EU aanbesteding.

Wij adviseren u, om het risico op fouten te beperken in 2021 en verder, per direct de volgende adviezen op te volgen:

- Bewustwording in de gehele organisatie creëren en kennis van de EU Aanbestedingsregels te verdiepen en te verbreden bij alle budgethouders.
- Gebruik voor de opdrachtverlening altijd een startformulier, dat aansluit op de vragen die relevant zijn bij het beoordelen dat de juiste keuze wordt gemaakt, inclusief documentatie/onderbouwing. Dit moet gebeuren in de 1e lijn, door het team dat de opdracht verstrekt.
- Wij adviseren ook de controle op de spendanalyse bij de 2e lijn, inkoopadviseurs/ kwaliteitsmedewerkers inkoop, te beleggen.
- Zorg ervoor dat er altijd een reële opdrachtraming beschikbaar is.
- Voer de verbijzonderde interne controle op dit onderwerp zo spoedig mogelijk weer in 2021 uit. Ons voorstel is om de verbijzonderde interne controle over de eerste helft van 2021 in juli 2021 uit te laten voeren, het derde kwartaal 2021 in oktober 2021 en het vierde kwartaal 2021 in januari 2022.

Onzekerheden in het Sociaal Domein

Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. Het college heeft niet van alle zorgaanbieders volgens de afgesproken planning, de verantwoordingsinformatie ontvangen. De corona-crisis speelt hierin een belangrijke rol. Omdat het college de benodigde informatie niet (tijdig) heeft ontvangen, heeft zij niet vast kunnen stellen of de zorg in natura in alle gevallen ook daadwerkelijk, in overeenstemming met de geïndiceerde zorg, is geleverd. De daaruit volgende onzekerheden (naar de stand van 2 juni 2021) bedragen € 488.000 voor Jeugdzorg en € 63.400 voor Wmo. Daarnaast is sprake, op basis van de verantwoording van de Sociale Verzekeringsbank (SVB), van onzekerheden mbet betrekking tot de Persoonsgebonden budgetten (Pgb) voor een bedrag van € 68.400. De totale onzekerheid bedraagt derhalve € 619.800. Een onzekerheid betekent niet dat een bedrag in de jaarrekening fout is of dat er lasten voor dit bedrag gaan komen. De lasten zitten terecht in de jaarrekening 2020, alleen is het op dit moment, vanwege het ontbreken van controle informatie, niet met voldoende zekerheid te zeggen of deze lasten getrouw en rechtmatig zijn.

De onzekerheden worden enerzijds veroorzaakt doordat er per 2 juni 2021 nog niet van alle zorgaanbieders een (goedkeurende) verklaring van de accountant van de zorgaanbieder is ontvangen. Voor een deel van deze aanbieders is nog wel de verwachting dat hiervoor op korte termijn nog zekerheid verschaft kan worden. Daarmee zijn de door ons genoemde onzekerheden maximale bedragen.

De onderbouwing van de pensioenvoorziening behoeft meer aandacht in het opstelproces van de jaarrekening

Uw gemeente betaalt voor (gewezen) wethouders in de periode voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd premies aan een verzekeraar waarmee in principe voldoende kapitaal opgebouwd moet (kunnen) worden om vanaf het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de pensioenuitkeringen uit te betalen. Op het moment van bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd laat uw gemeente het opgebouwde kapitaal aan zichzelf uitkeren en vormt hiervoor een pensioenvoorziening, waaruit de pensioenuitkeringen worden betaald.

Voor de wethouders voor wie het pensioen nog niet is ingegaan betaalt u premies bij een verzekeraar. Jaarlijks verstrekt de verzekeraar een overzicht aan het college van de met premies opgebouwde tegoeden en de op basis van actuariële benodigde tegoeden. Een eventueel tekort wordt door uw gemeente aanvullend voorzien. In de concept-jaarrekening 2020 was voor de twee nieuwe wethouders in het college nog geen rekening gehouden met de opbouw van pensioenrechten. Wij hebben van uw medewerkers begrepen dat de twee wethouders wel waren doorgegeven aan de verzekeraar, maar door de verzekeraar niet waren verwerkt in het overzicht. Dit was intern nog niet opgemerkt bij het opstellen van de jaarrekening. De opgebouwde rechten (samen € 35.000) zijn vervolgens alsnog verwerkt in de jaarrekening 2020.

Voor zowel de pensioenen in opbouw als de reeds ingegane pensioenen is een aantal factoren van invloed op de voorziening die ultimo elk boekjaar benodigd is. Daarvan zijn met name de behaalde beleggingsresultaten, de levensverwachting en de voorgeschreven rekenrente van belang. Deze rekenrente wordt jaarlijks voorgeschreven door de Nederlandse bank. Voor de jaarrekening 2020 bedraagt het toe te passen percentage 0,082% (2019: 0,29%). Hoe lager de rekenrente, hoe hoger de voorziening in de jaarrekening.

Uw adviseur die de verplichting voor de reeds ingegane pensioenen voor u berekent (APG) heeft een percentage van -/- 0,233% gehanteerd (negatief dus). Uw adviseur heeft (op ons verzoek) aangegeven dat zij dit in de huidige omstandigheden een passender percentage vindt dan het percentage van de DNB. Dit leidt dus tot een nog iets hogere voorziening voor de ingegane pensioenen in uw jaarrekening. Tevens zien wij dat deze adviseur is uitgegaan van oudere sterftetabellen dan wij verwacht zouden hebben. Zonder een nieuwe berekening is het verschil niet te bepalen, maar wij hebben wel vastgesteld dat het niet van materiële invloed kan zijn op het beeld van uw jaarrekening.

De verzekeraar die de berekeningen maakt voor de nog niet ingegane pensioen houdt wel de rekenrente van de DNB aan. Het college wordt geacht een mening te vormen over de werkzaamheden van de adviseur. De afwijkingen in de gehanteerde rekenrentes waren intern nog niet geconstateerd en van een reactie voorzien.

Wij adviseren u nadrukkelijk komend jaar aandacht te besteden aan de onderbouwingen voor de voorziening voor wethouders pensioenen.

De onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen is vrijgevallen omdat er geen toereikende onderbouwing meer voor was

In de jaarrekening is de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen vrijgevallen. Deze voorziening was bedoeld om de kosten van groot onderhoud over een meerjarige periode te egaliseren (vaste jaarlijkse dotatie). Hiermee werd beoogd schommelingen in uw meerjarenbegroting voorkomen.

Wij hebben in onze rapportages over de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan de onderbouwing van de onderhoudsvoorziening in de jaarrekening van de gemeente Opmeer. De eisen aan een onderhoudsplan dat ten grondslag ligt aan een voorziening zijn, vanuit het Bbv, hoog. Wij hebben daarom vorig jaar het college gevraagd om in 2020 nadrukkelijk aandacht te besteden aan het (blijvende) voorspellende karakter van dit plan. Het college heeft nog geen opvolging aan dit advies gegeven. Wel is het college voornemens is om eind 2021 / begin 2022 zorg te dragen voor een geactualiseerd onderhoudsplan.

Voor de onderbouwing van de voorziening hebben wij daarom weer aansluiting trachten te zoeken bij het huidige onderhoudsplan. Wij constateerden wederom dat het voorspellend karakter van dit plan niet zo groot was als wat wij ervan zouden verwachten. Net als in voorgaande jaren wordt er veel onderhoud doorgeschoven naar de toekomst (€ 169.000) en wordt het plan daarop voor het volgende jaar aangepast. Het onderhoudsplan heeft daarmee meer het karakter van een werkplanning voor het komende verslagjaar dan een voorspeller voor de langere termijn. Daarnaast bestaan er vraagstukken rondom de inflatiecorrectie die wordt toegepast en de juiste toerekening van de kostprijsverhogende BTW. Ten slotte bleek dat er in het plan ook investeringscomponenten zijn opgenomen (in ieder geval voor vervangingsinvesteringen van de airco's in het gemeentehuis). Dit betreft geen onderdelen die moeten worden meegenomen in de onderhoudsvoorziening, maar moeten worden geactiveerd in het jaar van aanschaf. Uiteindelijk is dit voor de in 2020 aangeschafte airco's ook gebeurd.

Al met al zijn de vraagstukken rond de robuustheid van de voorziening inmiddels dermate hoog geworden, dat het handhaven van de voorziening op basis van het huidige plan onder de verslaggevingsregels niet meer mogelijk was. De voorziening is daarom vrijgevallen in de jaarrekening 2020. De vrijval ad € 566.000 heeft een positief effect op het rekeningresultaat 2020 gehad. Het

college zal u voorstellen om, in afwachting van het gereedkomen van een nieuw onderhoudsplan, het vrijgevallen bedrag uit de voorziening te doteren aan een (tijdelijke) bestemmingsreserve Onderhoud.

In 2015 heeft de commissie BBV zich over de vraag gebogen (vraag 2015.001) of het wenselijk is dat bestemmingsreserves gevormd worden ter dekking (egalisatie) van toekomstige onderhoudslasten, in het geval een actueel beheerplan ontbreekt. De commissie BBV is van mening dat, als actuele beheerplannen ontbreken, niet kan worden onderbouwd wat de benodigde omvang van een voorziening moet zijn. Daarmee ontbreekt dan het inzicht in de mate waarin de doelstelling van egalisatie van lasten over meerdere begrotingsjaren wordt gerealiseerd. In dat geval, zo stelt de commissie BBV, wordt niet voldaan aan de vereisten om een voorziening voor groot onderhoud te vormen.

In de praktijk blijkt bij veel gemeenten als alternatief dan een bestemmingsreserve gevormd te worden, zodat er dekkingsmiddelen zijn voor het uitvoeren van groot onderhoud. Dit is bij uw gemeente nu dus ook het geval (geweest). Bij een bestemmingsreserve groot onderhoud wordt vanuit de verslaggevingsregels geen nadere onderbouwing afgedwongen inzake de omvang en afloop van de bestemmingsreserve (in tegenstelling tot voorzieningen). Het is hierbij aan de raad om de kaders en voorwaarden voor de bestemmingsreserve goed te omschrijven.

Een bestemmingsreserve groot onderhoud kan echter, zo stelt de commissie BBV, nooit de functie van het egaliseren van onderhoudslasten over meerdere begrotingsjaren overnemen. Dit kan hooguit een tijdelijke situatie zijn gedurende de periode dat het beheerplan wordt geactualiseerd. Vanuit het oogpunt van risicobeheersing en inzicht in de financiële positie is het overigens - welke systematiek ook wordt gekozen door de raad - aan te raden altijd zorg te dragen voor actuele beheerplannen.
Zoals hiervoor aangegeven heeft het college een start gemaakt met de actualisatie van het beheerplan. Wij adviseren u om dit proces met voorrang af te (laten) ronden en vast te stellen dat u voor het opstellen van de jaarrekening 2021 weer beschikt over beheerplannen die voldoen aan de vereisten van het BBV. Op basis van deze beheerplannen dient (op basis van artikel 44 lid 1c van het BBV) de bestemmingsreserve die gevormd gaat worden, dan weer omgezet te worden in een voorziening.

De voorziening riolering vraagt uw aandacht

De omvang van de voorziening bedraagt inmiddels ruim € 5,5 miljoen. Deze komt voort uit in het verleden geheven rioolrecht van de burgers en is beklemd. Uiteraard heeft de gemeente hierbij de gedachte dat er ook gespaard wordt voor toekomstige vervangingsinvesteringen, echter de relatie met het GRP lijkt niet meer te leggen te zijn. Het is belangrijk dat deze weer wordt geactualiseerd, zodat de onderbouwing van het rioolrecht voor de komende jaren versterkt wordt.

Daarnaast is ons opgevallen dat enkele uitgangspunten en veronderstellingen die aan de toerekening van kosten van de riolering ten grondslag liggen, al enige tijd niet herijkt zijn. Dit kan mogelijk leiden tot een onjuiste inschatting van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Wij adviseren u daarom, in het verlengde van het hiervoor gegeven advies, de uitgangspunten te herijken.

Draag zorg voor het toerekenen van facturen aan het juiste verslagjaar

Het komt bij uw gemeente veelvuldig voor dat u voor investeringen facturen ontvangt die betrekking hebben op meerdere jaren. Uit onze controlewerkzaamheden is naar voren gekomen dat in de jaarrekening niet alle investeringsfacturen verwerkt zijn. Uit de door u ontvangen facturen is overigens niet altijd eenduidig op te maken welk deel van de factuur betrekking heeft op 2020 en welk deel op 2021.

Uw gemeente verwerkt deze facturen dan in principe in het jaar waarin de factuur ontvangen wordt. Ook is het veelvuldig zo dat er binnen de organisatie onvoldoende informatie beschikbaar is om eenduidig vast te kunnen stellen op welk jaar welk deel van de factuur betrekking heeft. Daarmee ontstaat onzekerheid of de investeringen en de verplichting ultimo 2020 volledig op de balans zijn verantwoord.

Mogelijk is de kredietuitputting groter dan in de jaarrekening is opgenomen. Daarnaast kunnen de kengetallen, marginaal, afwijkingen vertonen. Wij adviseren u scherper toe te zien op de juiste toerekening van de facturen. Daarbij kan het behulpzaam zijn om afspraken te maken met leveranciers dat er ultimo 2021 wordt afgerekend en/of dat op facturen duidelijker aan wordt gegeven op welk boekjaar de op de factuur opgenomen bedragen betrekking hebben.

Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren

– in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij uw gemeente overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeente € 37,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 32,2 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 5 miljoen (13,4 %). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 36,1 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 36,1 miljoen aan werkelijke baten in 2020, waarmee deze nagenoeg aan elkaar gelijk zijn. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 3,9 miljoen voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau en geeft dit het volgende beeld:

Er is sprake van een overschrijding op de programma's Openbare orde en veiligheid, Wegen en water en Volksgezondheid van in totaal € 53.000.

In de jaarrekening heeft het college in de toelichting op de jaarrekening in het onderdeel "Begrotingsrechtmatigheid" inzicht gegeven in de begrotingsafwijkingen per programma.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van deze overschrijdingen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten, waar het college een analyse van de begrotingsafwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2020 heeft opgenomen.

De overschrijdingen zijn in te delen in de diverse categorieën, zoals ook genoemd in de kadernota van de Commissie BBV. Zoals vermeld is elke lastenoverschrijding op een programma per definitie onrechtmatig, echter hoeft, op basis van uw afwijkingenbeleid, niet elke overschrijding door te werken in het rechtmatigheidsoordeel dat de accountant bij de jaarrekening geeft.

Zoals blijkt uit de analyse van het college is op programma 1 sprake van een overschrijding van € 5.000 als gevolg van het uitvoeren van reguliere takken die passend zijn binnen de beleidskaders van de gemeente Opmeer. Op de programma's Wegen en water en Volksgezondheid is een overschrijding ontstaat in verband met het alsnog kunnen uitvoeren van gepande werkzaamheden in 2020, maar waar in de najaarsnota, op basis van toe bekende informatie, de budgetten waren overgeheveld naar 2021. Omdat de

werkzaamheden alsnog in 2020 konden worden uitgevoerd, is achteraf de budgetoverheveling niet noodzakelijk gebleken. Ook deze overschrijdingen zijn passend binnen bestaand beleid. Wij hebben de analyses van het college gevalideerd en kunnen ons hiermee verenigen.

Naast overschrijdingen van lasten, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotings-rechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze heeft zich in 2020 voor een totaalbedrag van € 83.000 voorgedaan in verband met de aanschaf en plaatsing van airco's in het gemeentehuis. Omdat de dekking hiervan (zie ook elders in ons accountantsverslag) was voorzien in het meerjarenonderhoudsplan, telt deze afwijking niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2020 van € 201.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in het Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2020 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

Bij de controle van de WNT-verantwoording 2020 stelden wij wel vast dat geen sprake was van (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij adviseren u om in het vervolg voordat de WNT-verantwoording voor controle wordt aangeboden zichtbaar interne controle uit te laten voeren.

In 2020 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2021 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2020 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

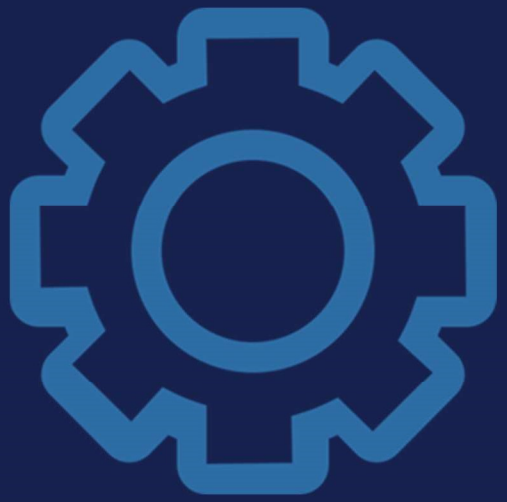
Hierna treft u deze tabel aan.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _totaal 2019	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle 2020

Naar aanleiding van de interim-controle een managementletter hebben uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2020 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- Uw interne beheersing kan op onderdelen worden verbeterd. Aandachtspunten zijn het jaarlijks actualiseren van financiële processen en het opstellen en uitvoeren van een allesomvattend intern controleplan. De taak- en rolverdeling tussen de 1e, 2e en 3e lijn heeft uw aandacht nodig.
- U stelt (nog) geen frauderisicoanalyse op en deelt onderkende frauderisico's ook niet met de raad (via de commissie BZV). In het kader van de ondersteuning van de raad in haar toezichthoudende functie vinden wij dit wel belangrijk.
- Door te sturen op de voortgang van de realisatie van de aanbevelingen uit voorgaande controles realiseert u dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering verbetert. Hier kunnen nog stappen gemaakt worden. Ons advies is om een follow up rapportage op te stellen en deze regelmatig intern te bespreken en te rapporteren aan de raad over de voortgang.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- Met ingang van het verslagjaar 2021 gaan colleges van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, die opgenomen zal worden in de jaarrekening.
- Decentrale overheden leggen daarmee zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening.
- Het college heeft diverse stappen in de goede richting gezet, maar dient er ook nog een aantal te nemen. Te denken valt aan de volgende punten:
  - Het opstellen c.q. actualiseren van het intern controleplan;
  - Het voorstellen c.q. vaststellen van de verantwoordingsgrens;
  - Opstellen en afstemmen van het normenkader; en
  - Afstemmen van de risicoanalyse, de aanpak interne controle en de beoogde verantwoordingstekst.
- Van belang is dat er voldoende draagvlak binnen de gehele organisatie is.

(Verbijzonderde) interne controle

- Interne controle moet gezien worden als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Er zijn veranderingen nodig om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording.
- De actualiteit van processen dient (in continuïteit) aangetoond te worden door middel van het uitvoeren en vastleggen van lijncontroles. Het jaarlijks actualiseren van de opzet en inrichting van de processen en het zichtbaar vaststellen van het bestaan aan de hand van voorbeelddocumentatie maakt niet standaard onderdeel uit van de IC.
- Tijdige afstemming van deelmassa's (scoping) ondersteunt u bij de mogelijkheid tot data-analyses en kunnen zorgen voor een efficiënte controle.

Belangrijkste bevindingen

- Werk een uitvoeringsinstructie voor de prestatielevering nader uit.
- Er heeft geen zichtbare interne controle op de Algemene Uitkering en op de personele mutaties (standenregister) plaats gevonden. Actie is noodzakelijk.
- Uw interne procedure rondom het gebruik van memoriaalboekingen blijft aandacht verdienen op aspecten als autorisatie en documentatie.
- Aanvullende (interne) werkzaamheden zijn nodig om de rechtmatigheid van subsidielasten (als gevolg van de COVID-19 pandemie) vast te kunnen stellen.
- De verantwoording en controle van de Tozo-bestedingen (inclusief de uitvoeringskosten) verdient uw aandacht.
- Analyseer de toereikende onderbouwing van de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en de voorzienig riolering.
- Blijf de gevolgen van beleidsmatige keuzes doorrekenen in het financieel meerjarenperspectief van het Woningbedrijf
- Gewijzigde standpunten van de belastingdienst inzake de Vpb-plicht leiden tot teruggave eerder betaalde (voorlopige) aanslagen

Rechtmatigheids-verantwoording 2021

Rechtmatigheidsverantwoording 2021

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van BZK aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2021 het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Met deze verantwoording verklaart het college dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, rechtmatige tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder uw verordeningen. Deze verantwoording gaat onderdeel uitmaken van de jaarrekening van de gemeente en als zodanig object van onderzoek worden voor de accountant in zijn opdracht om een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening af te geven. De raad dient de materialiteits- en rapporteringsgrens te bepalen, mogelijk wel binnen een bepaalde wettelijke bandbreedte.

De aanstaande wetswijziging (deze is nog steeds niet definitief vastgesteld door het ministerie) veroorzaakt dat de bewijslast om aan te tonen dat de gemeente primair in control is op gebied van financiële rechtmatigheid en getrouwheid wordt verlegd van de accountant naar het college. De intentie is dat de accountant hierbij als “vierde lijn” gaat functioneren. In dit verband is het van belang dat het zelfcontrolerend vermogen in de 1e, 2e en 3e lijn binnen uw mogelijkheden en ambities optimaal is ingeregeld en ook werkt. In onze managementletter hebben wij daarom ook veel aandacht voor uw intern beheers instrumentarium gehad en met uw college meegedacht over de mogelijk verbeteringen die daarin aangebracht konden worden.

Wij merken in de gesprekken die wij hierover voerden en de documenten die hieraan ten grondslag liggen, dat hier aandacht voor is binnen de gemeentelijke organisatie, maar dat er ook nog stappen gezet moeten worden. Momenteel wordt gewerkt aan een overkoepelend controlejaarplan opgesteld voor boekjaar 2021. Hierin worden relevante interne controles in kaart gebracht en wordt beoordeeld welke functionaris deze controles uit zou moeten voeren. De verwachting van het college daarbij is dat er ook controles verschuiven van de controller / adviseur Financiën & Control naar de 1e en 2e lijn. Wij vinden dit een goede ontwikkeling en denken hierin graag mee. Om een optimale afstemming tussen de interne controle en de accountantscontrole te realiseren, is het van belang om het intern controleplan 2021 tijdig met ons af te stemmen.

Aandachtspunten die wij, aan het college, willen meegegeven zijn:

- Beleg de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording breed in de gemeentelijke organisatie.
- Actualiseer jaarlijks alle (materiële) processen, doe dat tijdig en voer per proces een zichtbare lijncontrole uit.
- Borg dat uw interne controle(-plan) “allesomvattend” is.
- Voer interne controles tijdig en gedurende het jaar uit.

Wij verwijzen u verder graag naar onze managementletter van 2 december 2020.

Begroting na wijziging: huidige wijze van vastlegging biedt onvoldoende inzicht in

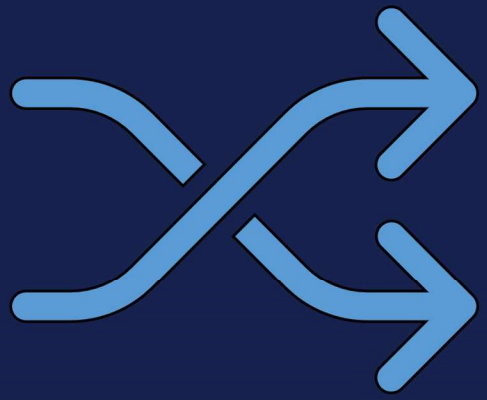
Gedurende het jaar stelt de gemeenraad meerdere begrotingswijzigingen vast. Deze begrotingswijzigingen worden vervolgens verwerkt in de financiële administratie en uiteindelijk de jaarstukken. Om de juistheid en volledigheid van de begrotingswijzigingen vast te stellen, vragen wij uw gemeente elk jaar om een zogenaamde nulproef van de begroting. Dit betekent dat wij een overzicht willen ontvangen met alle mutaties op de primaire begroting die uiteindelijk leiden tot de begroting na wijziging.

volledige verwerking/juistheid van begrotingsmutaties gedurende het boekjaar

Op basis van de ontvangen nulproef constateerden wij dat het dit jaar niet eenvoudig was om vast te stellen dat alle begrotingswijzigingen juist en volledig zijn verwerkt conform de onderliggende raadsbesluiten. Daarnaast constateren wij dat er geen zichtbare interne controle plaatsvindt op de juistheid en volledigheid van verwerkte begrotingswijzigingen. Uiteindelijk hebben wij, samen met uw medewerkers, vastgesteld dat alle wijzigingen juist en volledig verwerkt zijn.

Wij adviseren u om bij elk raadsvoorstel waarin een begrotingswijziging (financieel) is opgenomen, een financiële bijlage toe te voegen met daarbij de financiële consequentie van het voorstel op de gehele begroting per programma. Vervolgens adviseren wij u om in het proces een vierogen- principe te creëren. Tot slot geven wij u in overweging om tevens in het interne controleplan een interne controle op de juistheid van begrotingswijzigingen op te laten nemen.

5. Overige aangelegenheden

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Opmeer, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

Wij hebben het college vorig jaar geadviseerd om, als onderdeel van haar verantwoordelijkheid hierin, een frauderisicoanalyse op te stellen, deze regelmatig te actualiseren en ook te bespreken met de commissie BZV. Daarbij hebben wij ook handvatten gegeven hoe dit vormgegeven zou kunnen worden.

Het college heeft dit advies vooralsnog niet overgenomen. Wij willen benadrukken dat het desondanks van belang is en blijft dat het college regelmatig (minimaal eens per jaar) met de raad (bijvoorbeeld via de commissie BZV) een gesprek over frauderisico's voert. Dit is nodig om de raad te ondersteunen in haar toezichthoudende functie. Daarvan is immers een onderdeel dat de raad vast kan stellen dat het college conform de verordening 212 een toereikende interne beheersing heeft opgezet om (fraude) risico's te ondervangen. Een (actuele) frauderisicoanalyse kan ons inziens een sterk hulpmiddel zijn om de frauderisico's te monitoren en periodiek te evalueren of de interne beheersmaatregelen nog voldoende effectief zijn om frauderisico's naar een (door u gedefinieerd) acceptabel en door u geaccepteerd niveau te verlagen.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Opmeer in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.

- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie
Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties
Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Opmeer, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid
De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente

Opmeer of een bij de gemeente Opmeer betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Controle financiële verantwoording Heerenweide 2020
Controle financiële verantwoording Centrumplan Hoogwoud

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Opmeer in 2020 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Voorziening dubieuze debiteuren te hoog	42.800	42.800
Totaal fouten	**42.800**	**42.800**
Onzekerheden PGB Jeugd en WMO	68.400	68.400
Onzekerheden verstrekkingen Jeugd en WMO	551.400	551.400
Onzekerheid voorziening dubieuze debiteuren	37.500	37.500
Totaal onzekerheden	**657.300**	**657.300**

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS